

2021-10-01

Dnr S2021/00866

Remissyttrande – God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)

Sammanfattade synpunkter

Mölnåls stad är över lag positiva till utredningen God och nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa och till förslaget om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Förslaget till ny lydelse förtydligar ansvaret gällande vården av såväl den fysiska som psykiska hälsan.

Mölnåls stad instämmer i behovet av att ha en holistisk syn på människan och understryker vikten av ett personcentrerat förhållningssätt. Detta ställer också krav på en sömlös samverkan och samarbete mellan huvudmännen, där den enes perspektiv inte kan gå före eller ställas över den andres. Ett tydligt förebyggandeperspektiv saknas i diskussionen. En viktig medpart är förskola och skola utifrån att uppmärksamma psykisk ohälsa tidigt i livet. Ett helt nytt sätt att organiseras oss på krävs för att tidigt möta psykisk ohälsa och förhindra uppkomst av svårare psykisk ohälsa.

Mölnåls stad noterar att en tät dialog hållits mellan angränsande utredningar, men ser det som en brist att de olika utredningarna inte hållits ihop på ett tydligare sätt.

Mölnåls stad ställer sig kritiskt till att införa ett nytt begrepp, patientkontrakt, som ett tillägg till det numera etablerade begreppet SIP (Samordnad Individuell Plan).

Gemensam kunskapsstyrning samt uppföljning och forskning för huvudmännen uppmuntras. Dessa bygger dock idag i huvudsak på system som byggts upp inom regionen eller utgår från regionens perspektiv. Här behöver kommunen få en jämlik roll jämte regionen.

Mölnads stad delar bilden av att det finns behov av kompetenshöjning och tillkommande utbildningsinsatser. Såväl till styrnings- och ledningsfunktioner som i de kliniska verksamheterna. Det behövs en genomgripande satsning med adekvata resurser. Att fortsätta med samma organisation och resurser fungerar inte.

Mölnads stad vill understryka vikten av att beakta helheten inom området psykisk hälsa i kommande statliga satsningar. Likaså uppskattas önskemålet om ett långsiktigt tänk kring kommande överenskommelser och finansiella satsningar.

Gällande föreslagna utvecklingsarbeten ser Mölnads stad mycket positivt på dessa och ställer sig gärna till förfogande för att delta i dessa utvecklingsarbeten.

Avgränsningar

Denna utredning avgränsar vård tillhandahållen med stöd av socialtjänstlagen samt vården specifikt av barn.

Mölnads stad noterar att en tät dialog hållits mellan angränsande statliga utredningar, t.ex. vad gäller samsjuklighet vid missbruk och gällande barn och ungas psykiska hälsa, men ser det som en brist att de olika utredningarna inte hållits ihop på ett tydligare sätt. Detta för att få en bättre helhetsbild av området psykisk hälsa och de behov av utveckling och förändring som finns inom området som helhet.

Begreppsmodell

Mölnads stad ställer sig positiv till ansatsen att utgå från den begreppsmodell för området psykisk hälsa som kunskapsmyndigheterna och Sveriges kommuner och Regioner, SKR, arbetat fram. Detta som ett steg i att skapa en gemensam bild av begrepp och nyanser inom området.

Ansvarsförhållanden

Mölnads stad uppskattar att utredningen understryker vikten av god samverkan inom hälso- och sjukvården och mellan hälso- och sjukvården och andra aktörer i samhället, samt förtydligar det gemensamma samordningsansvaret. Kravet på god vård gäller alla vårdgivare, oavsett huvudman.

Mölnads stad ställer sig bakom att målet om en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen ska beaktas och att oavsett aktör ska detta mål genomsyra verksamheten. Detta ska alltså gälla samtliga som bedriver hälso- och sjukvård och är vårdgivare i HSL:s mening, däribland företagshälsovård,

studenthälsovård och de medicinska delarna av elevhälsan. Vi vill dock särskilt beakta unga vuxna, som varken arbetar eller studerar, och behov av vård. Denna grupp hamnar inte sällan i glappet mellan de olika systemen.

Samverkan utgjorde en stor del i huvudbetänkandet, vilket välkomnas av Mölndals stad. Betänkandet innehöll förslag på ett stärkt stöd för patienten vad gäller den lagstadgade individuella planen samt förslag på hur patientkontrakt, som en visualisering av den individuella planen, kan regleras i författning. Mölndals stad ställer sig dock starkt kritiskt till att införa ett nytt begrepp, patientkontrakt, som ett tillägg till det numera etablerade begreppet SIP (Samordnad Individuell Plan). Detta torde skapa mer förvirring än tydliggörande för såväl berörda professionella som för den enskilde.

Kunskapsunderlag

Kunskapsstyrning i form av nationella riktlinjen, vård- och insatsprogram, samt standardiserade vårdförlopp ställer sig Mölndals stad över lag positiva till, men ser att de bygger på system som byggts upp inom regionen. Här har ofta kommunerna en sekundär roll, vilket vi ser som negativt i förhållande till kunskapsutveckling och drabbar i slutänden den enskilde.

Vi ställer oss bakom bilden av behovet av ökade forskningsinsatser för ökad kunskap om psykisk ohälsa och dess behandling i primärvårdskontext.

Formulering av uppdraget

Mölndals stad ställer sig bakom synpunkten gällande att såväl regionernas som kommunernas uppdragsbeskrivningar gällande psykisk ohälsa visar på ett behov av att huvudmännen utvecklar, och fastställer, tydligare övergripande strukturer och stöd för primärvårdsverksamheternas omhändertagande av psykisk ohälsa.

Uppföljning

Mölndals stad ställer sig bakom synpunkten om att behovet av att skyndsamt utveckla en mer systematisk och standardiserad dokumentering och uppföljning av primärvårdens arbete med psykisk ohälsa, såväl på verksamhetsnivå som på regional och nationell nivå. Genom en mer systematisk dokumentation och uppföljning ges förbättrade möjligheter såväl till verksamhetsutveckling som till forskning och utveckling av ny kunskap. Detta är avgörande för en effektiv vård och omsorg med hög kvalitet.

Tjänster på distans

Vid utvecklande av distanstjänster är det särskilt viktigt att både bejaka möjligheten att inkludera fler, och på nya sätt, än tidigare, men också att uppmärksamma risken att exkludera de som av olika skäl inte har möjlighet att använda sådana tjänster. En skrivning som Mölndals stad ställer sig bakom.

Kompetenser och utbildningsinsatser

Vi i Mölndals stad delar bilden av att det finns behov av kompetenshöjning och tillkommande utbildningsinsatser gällande hela spannet från bemötande till kunskap om vad olika professioner kan bidra med. Såväl till styrnings- och ledningsfunktioner som i de kliniska verksamheterna. Detta då många professioner är involverade i arbete med psykisk ohälsa.

Det ger förutsättningar att organisera arbetet på effektiva sätt och i enlighet med bästa tillgängliga kunskap, t.ex. genom användande av vårdsamordnare eller organisering av psykosociala team.

Primärvårdens grunduppdrag

Utredningen föreslår att det ska synliggöras i primärvårdens grunduppdrag att primärvården svarar för hälso- och sjukvård avseende både fysisk och psykisk ohälsa. 13 a kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) (HSL), om primärvårdens grunduppdrag, ska avseende första punkten formuleras så att inom ramen för verksamhet som utgör primärvård ska regioner och kommuner särskilt tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande fysiska och psykiska vårdbehov.

Mölndals stad ställer sig positiva till ovanstående förslag samt förslaget om att denna lag träder i kraft den 1 juli 2022. Önskvärt vore dock att även lyfta fram primärvårdens främjande och förebyggande ansvar.

Primärvårdens organisering

Mölndals stad ställer sig överlag positiva till utredningens bedömningar av hur primärvården bör arbeta med psykisk ohälsa och paraplymodellen för ”Rätt stöd till psykisk hälsa”.

Vi ställer oss särskilt positiva till förslagen om förbättrad tillgänglighet till vård, förbättrad samverkan och samarbete samt principen om en personcentrerad vård som utgångspunkt.

Även vi vill betona vikten av att det ges förutsättningar för medarbetarna att arbeta relationellt, med långvariga och kontinuerliga kontakter. Detta för att skapa förutsättningar för förtroendefulla relationer och tillit, och en möjlighet att minska de stigma som många gånger hindrar människor från att lyfta problem med den psykiska hälsan i kontakt med hälso- och sjukvården.

Mölnads stad ställer sig bakom bedömningen att för att uppnå ett integrerat arbetssätt, i enlighet med intentionen i modellen Rätt stöd till psykisk hälsa, krävs en infrastruktur som ger förutsättningar och stödjer systemet till en sådan förändring. Det gäller en rad områden; patientdelaktighet, utbildning och kompetensförsörjning, forskning och utveckling, adekvata och evidensbaserade kunskapsstöd samt finansiering.

Mölnads stad vill här lyfta det förebyggande arbetet. En viktig medpart är förskola och skola utifrån att uppmärksamma psykisk ohälsa tidigt i livet. Ett helt nytt sätt att organiseras oss på krävs för att tidigt möta psykisk ohälsa och förhindra uppkomst av svårare psykisk ohälsa.

Samverkan och samarbete

Mölnads stad ställer sig positiva till att underlätta och öka förutsättningarna för att arbeta i psykosociala team, som spänner över huvudmannagränser samt att regeringen och huvudmännen bör överväga möjligheterna att utforma tekniska lösningar på nationell nivå, där utbud från civila aktörer kan samlas och tillgängliggöras.

Strukturer för patientdelaktighet och anhörigstöd

Utredningen bedömer att huvudmännen, tillsammans med verksamheter på primärvårdsnivå, behöver utveckla metoder för att strukturerat inkludera patienters synpunkter och erfarenheter för uppstart, utveckling och uppföljning av verksamheten gällande psykisk ohälsa. Något som Mölnads stad ställer sig bakom. Vi ställer oss även bakom förslaget om att förbättra förutsättningar för närstående att få ta del av stödinsatser.

Utbildning och kompetensförsörjning

Mölnads stad ställer sig positiva till att särskilt beakta den kommunala hälso- och sjukvårdens behov av kompetensförsörjning vid en kartläggning.

Vi ställer oss även bakom bedömningen att regeringen bör överväga att utreda om det finns behov av att standardisera och kvalitetssäkra den grundläggande psykoterapiutbildning.

Uppföljning och forskning

Mölnads stad ställer sig positiva till de omfattande förslag på utveckling av området uppföljning och forskning som utredningen föreslår. Vi vill dock understryka vikten av det kommunala perspektivet och forskningen inom och för de kommunala verksamheterna, så att dessa inte överskuggas och stipuleras av regionerna.

Framtida statliga satsningar

Mölnads stad vill understryka vikten av att beakta helheten inom området psykisk hälsa i kommande statliga satsningar. Vi efterfrågar ett större fokus och krav på gemensamma lösningar och utveckling för den enskildes bästa. Likaså uppskattas önskemålet om ett långsiktigt tänk kring kommande överenskommelser och finansiella satsningar. Statsbidrag som ges på årlig basis skapar osäkerhet och instabilitet i utvecklingsarbetet.

Utvecklingsarbeten

Gällande föreslagna utvecklingsarbeten ser Mölnads stad mycket positivt på dessa och ställer sig gärna till förfogande för att delta i dessa utvecklingsarbeten.

Beredning

Remissvaret har beretts av representanter från Vård- och omsorgsförvaltningen, Skolförvaltningen, Utbildningsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen samt Social- och arbetsmarknadsförvaltningen under ledning av utvecklingsstrateg på Stadsledningsförvaltningen i Mölnads stad.

Mölnadal 21-09-06